

בש"פ 6697/15 - יגאל סאסי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6697/15

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

המבקש: יגאל סאסי

נ ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע בעמ"ת 31152-09-15 מיום 24.9.2015 שניתנה על-ידי השופט נ' זלוצ'ובר

בשם המבקש: עו"ד אלי בניה

החלטה

1. בקשה למתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע בעמ"ת 31152-09-15 מיום 24.9.2015 (השופט נ' זלוצ'ובר), לפיה נעצר המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, שלא כפי המלצת שירות המבחן - לשחררו לחלופת מעצר בתנאים מגבילים ולשלבו בתוכנית גמילה ביחידה לטיפול בהתמכרויות בבאר שבע, שהיא מסגרת טיפולית פתוחה.

רקע

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום בעבירות של ניסיון קשירת קשר לפשע, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, סחר בסם מסוכן ותיווך. כתב האישום כולל שני אישומים. על-פי האישום הראשון, המבקש נדבר עם שוטר, אשר שימש כסוכן משטרה, למכור לו סם מסוכן מסוג חשיש. בסופו של דבר מכר המבקש לסוכן סם מסוכן מסוג AB-CHMINACA בתמורה ל-300 ₪, בטענה שזה מה שנמצא ברשותו באותו רגע, ותוך שהבטיח לדאוג למסור סם מסוכן מסוג חשיש. בשיחת טלפון שהתקיימה ביניהם בערב של יום אמר המבקש לסוכן שטרם קיבל את הסם, וביקש מהסוכן לדבר איתו בנושא זה בבוקר יום המחרת. על-פי האישום השני, נדבר המבקש עם הסוכן המשטרה למכור לו סם מסוכן מסוג AB-CHMINACA בתמורה ל-200 ₪. השניים נפגשו, ולאחר ביצוע העסקה ביקש הסוכן מהמבקש כי יפנה אותו לאדם שממנו יוכל לקנות חשיש, והמבקש הבטיח שיעשה כן בהמשך היום. מאוחר יותר במהלך אותו יום התקשר המבקש לסוכן ומסר לו שני מספרי טלפון. הסוכן התקשר לאחד המספרים, השייך לאדם ושמו פטר, שאמר שאין לו חשיש, אך הציע למכור לסוכן סם מסוג AB-CHMINACA. העסקה בוצעה, והסוכן שאל את פטר אם יוכל לרכוש ממנו סם מסוג חשיש. בתגובה הציע פטר לסוכן שיפנה למבקש, אשר ידאג לו לחשיש.

3. עם הגשת כתב האישום הוגשה גם בקשה להורות על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בדיון ביום 4.8.2015 ביקש המבקש להורות על שחרורו ללא היזקקות לתסקיר, וזאת לאור מצבו הרפואי, משום שהוא נעדר עבר פלילי משמעותי, ולאור קיומה של חלופת מעצר טובה בפיקוח אחדים מבני משפחתו. בית משפט השלום (השופט שרה חביב) קבע כי לא ניתן לשחרר את המבקש מבלי לבחון את חלופת המעצר שהוצעה באמצעות שירות המבחן, והורה על עריכת תסקיר. ביום 24.8.2015 הוגש תסקיר שירות המבחן, בו נכתב כי השירות התרשם מ"קיומה של רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק". בצד זאת המליץ שירות המבחן על ראיון קבלה למבקש ביחידה לטיפול בהתמכרויות בבאר-שבע, שלאחריו יוגש תסקיר משלים. ביום 25.8.2015 דחה בית משפט השלום (השופט אמיר דורון) את בקשת המבקש לשחרורו על בסיס תסקיר הביניים, והורה על הכנת תסקיר משלים. ביום 30.8.2015 הוגש התסקיר המשלים בעניינו של המבקש, ובו המליץ שירות המבחן על שחרורו לחלופת מעצר בתנאים מגבילים הכוללים שהיה ביחידה לטיפול בהתמכרויות בבאר-שבע, נוכחות במפגשי קבוצת 'מכורים אנונימיים' בבאר-שבע, שהיה ב'מעצר בית' בפיקוח בני משפחתו, פיקוח מעצר מטעם שירות המבחן למשך חצי שנה, וערבויות כספיות.

4. ביום 3.9.2015 דחה בית משפט השלום (השופט דניאל בן טולילה) את בקשתו של המבקש לאמץ את המלצת שירות המבחן ולשחררו לחלופת המעצר הנ"ל שהוצעה על-ידו, והורה על הארכת מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט עמד על כך שככלל, בעבירות סחר בסמים יעצר נאשם עד תום ההליכים, ורק במצבים חריגים ישוחרר לחלופת מעצר. המבקש אינו בא בגדרם של חריגים אלה בשל אי-יכולתה של החלופה המוצעת לצמצם את מסוכנותו. זאת, משום שחלופה זו לא תנתק את המבקש מהסביבה שבה ביצע את העבירות המיוחסות לו, ומשום שקשריו של המבקש עם אחרים המחזיקים בסמים וסוחרים בהם מעלים חשש כי ימשיך לעסוק בשימוש ובסחר בסמים בזמן שלא יהיה נתון במסגרת טיפולית. עוד ציין בית המשפט כי התנהלותו של המבקש אל מול הסוכן המשטרה, כמו גם קשריו עם גורמים אחרים המחזיקים בסמים, מעידים על מעורבות רבה בעולם הסמים, וזאת בניגוד לניסיונו של המבקש לתאר את פעולותיו ככאלה שנעשו במסגרת 'אחוות נרקומנים'. בית המשפט אף הטיל ספק ביכולתה של אשת המבקש לשמש גורם סמכותי ומציב גבולות. לבסוף התייחס בית המשפט גם לסיכויי השיקום, בציינו כי שירות המבחן התרשם שעל אף ההבנה שגילה המבקש לבעייתיות בדפוסי השימוש שלו בסמים, הרי שהוא נוטה להפחית מחומרת מעשיו.

5. על החלטת בית משפט השלום ערר המבקש לבית המשפט המחוזי. ביום 24.9.2015 דחה בית המשפט המחוזי

(השופט נתן זלוצ'ובר) את הערר, תוך ששב והפנה לכלל הנוגע למעצר עד תום ההליכים בעבירות סחר בסמים ולחריגים לו. בית המשפט המחוזי החליט אף הוא שהמקרה שלפנינו אינו מצדיק סטייה מהכלל האמור. נוסף על כך, בית המשפט קבע כי כאשר נאשם משוחרר לחלופת מעצר לצורכי גמילה ראוי, על דרך הכלל, להעדיף מסגרת סגורה על-פני מסגרת פתוחה. בית המשפט אף ציין כי מצבו הרפואי של המבקש אינו יכול לשמש עילה לשחרורו ממעצר עד תום ההליכים, וזאת במיוחד בנסיבות בהן מצב זה לא מנע מהמבקש לבצע לכאורה את העבירות המיוחסות לו. מכאן הבקשה שלפניי.

6. המבקש טוען כי עניינו ראוי להתברר ב'גלגול שלישי' בשל כך שהוא מעלה שאלה משפטיות בעלת חשיבות עקרונית, והיא הפרשנות שיש לתת להלכה שנפסקה על-ידי בית משפט זה בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה (2011) (להלן: עניין סויסה). לדבריו, נקודת המוצא בבתי המשפט בערכאות הדיוניות היא שלא ניתן לשחרר נאשם לחלופת מעצר הכולל גמילה אלא אם החל בתהליך גמילה טרם מעצרו, בעוד שהלכת סויסה קובעת כי תחילת תהליך גמילה אינה תנאי בלעדי אין. כמו כן טוען המבקש כי נדרשת הבהרה של בית משפט זה לעניין היחס בין הלכת סויסה לבין הכלל הבסיסי בדיני המעצרים, שלפיו, כדבריו, "הכלל הוא החירות והמעצר היא החריג". עוד טוען המבקש כי קיימות נסיבות פרטניות חריגות בעניינו המצדיקות להעתר לבקשתו לערער ב'גלגול שלישי', והן מצבו הרפואי, המקשה על שהייתו במעצר, וההתנהלות ה"לא הוגנת" כדבריו של בית משפט השלום, אשר, לטענתו, טיפח בו ציפיות שווא כאשר שלח אותו לתסקיר מעצר. לגופו של עניין טוען המבקש כי פרשנות נכונה, כדבריו, להלכת סויסה, מובילה למסקנה שיש לשחררו לחלופת המעצר שהציע שירות המבחן. מוסיף המבקש וטוען כי ראוי לשחררו לחלופת מעצר גם לאור הנסיבות המיוחדות הקיימות בעניינו, ובהן מצבו הרפואי, היותו נעדר עבר פלילי משמעותי, אופי העבירות המיוחסות לו (סחר בסמים להבדיל מעבירות אלימות; סחר כ'עוסק זעיר' להבדיל מסחר סיטונאי), העדר ניסיונות גמילה בעברו, המלצת שירות המבחן בעניינו, והתנהלות בית משפט השלום, אשר היה בה משום "נטיעת ציפייה לגיטימית בלב המבקש".

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בבקשה, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

8. הלכה היא כי רשות לערור ב'גלגול שלישי' תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או כאשר מתקיימות נסיבות פרטניות חריגות המצדיקות זאת, כגון פגיעה לא מידתית בזכויות הנאשם או אי-מתן משקל ראוי לשלום הציבור ובטחונו (בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל (2011); בש"פ 5721/12 בביקר נ' מדינת ישראל (2012); בש"פ 3334/13 ישראלוב נ' מדינת ישראל (2013); בש"פ 2809/14 בזק נ' מדינת ישראל (2014); בש"פ 1127/15 דבש נ' מדינת ישראל (2015)).

9. בעניינו, איני סבור כי מתקיימות הנסיבות המצדיקות מתן רשות ערר כאמור ב'גלגול שלישי'. הבקשה שלפני מתייחסת לאופן שבו ישמו הערכאות הקודמות שדנו בעניינו של המבקש את ההלכה בנסיבות המקרה דנן, ואינה מעוררת שאלה עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, על אף ניסיונו של המבקש להציג ככזו (ראו והשוו: בש"פ 7068/11 בן שטרית נ' מדינת ישראל (2011); בש"פ 834/12 שמעון צמח נ' מדינת ישראל (2012)). אף אין בנמצא בעניינו נסיבות חריגות ומיוחדות המצדיקות מתן רשות ערר גם בהעדר שאלה בעלת חשיבות כללית. הן בית

משפט השלום, הן בית המשפט המחוזי הסתמכו בהחלטתם על ההלכה שנקבעה בעניין סויסה, ולא נפל כל פגם באופן ישומם את ההלכה.

10. אכן, בעניין סויסה נמנו שלושה תנאים אשר בהתקיימם רשאי בית המשפט לחרוג מן הכלל הקובע כי העיתוי הראוי לגמילה מסמים הוא בשלב גזירת הדין וריצוי העונש ולא בשלב המעצר, ולבחון אפשרות לשחרורו של נאשם לחלופת גמילה: הראשון, האם הנאשם החל בגמילה טרם ביצוע העבירה שבגינה נעצר; השני, פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה; והשלישי, יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהנאשם (עניין סויסה, בפסקה 7). בית המשפט אף ציין שם כי על אף חשיבותו של התנאי הראשון, ניתן להורות על שחרורו של אדם לחלופת גמילה גם כאשר תנאי זה אינו מתקיים, ובלבד שמתקיימים שני התנאים האחרים. דא עקא, שבית המשפט המחוזי סבר, כמו גם בית משפט השלום לפניו, כי במקרה הנוכחי אין בחלופה המוצעת כדי לצמצם את המסוכנות הנשקפת מן המבקש במידה שיכולה להניח את הדעת. מכאן שהתנאי השלישי שנקבע בהלכת סויסה אינו מתקיים בעניינו.

11. אף אינני סבור כי נסיבותיו של העורר עולות כדי נסיבות חריגות המצדיקות סטייה מהכלל שלפיו נאשם בעבירות של סחר בסמים והפצתם יעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. כפי שצינו הערכאות הקודמות בהחלטותיהן, התנהגותו של המבקש מלמדת לכאורה על מעורבות של ממש בעולם הסמים. באשר למצבו הרפואי של המבקש, ראוי לציין כי בית המשפט המחוזי נתן לכך את דעתו, אולם השתכנע כי המבקש זוכה לטיפול לו הוא נזקק. לא מצאתי לנכון להתערב בקביעה זו. לבסוף, צדק בית המשפט המחוזי כאשר קבע כי הציפייה שטיפח המבקש בעקבות הפנייתו לתסקיר מעצר אין בה כדי להשפיע על החלטת בית המשפט (בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (2005)).

12. מקומה של החלטה על שליחת נאשם למסגרת שיקומית הוא, על דרך הכלל, בהליך העיקרי, ולא במסגרת הדיון במעצר עד תום ההליכים (בש"פ 3292/14 יצחק ציבר נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (2014)). אכן, כפי שציין בית המשפט המחוזי, ניתן לצפות כי המשפט יסתיים תוך זמן קצר יחסית, וזאת לאור הודאתו של המבקש בחקירתו במעשים המיוחסים לו. גם מסיבה זו ראוי כי הדיון בסוגיה יתקיים לפני המותב שידון בתיק העיקרי, אשר יבחן את כל ההיבטים הצריכים לעניין ויחליט כחוכמתו לפי ראות עיניו.

13. אשר על-כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ה' בחשוון התשע"ו (18.10.2015).

ש ו פ ט